

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Δ/ΝΣΗ: Π.Α.Π. -ΦΥΤΩΝ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΚΑΠΝΟΥ-ΑΡΩΜΑΤΙΚΩΝ & ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ
ΤΗΛ: 2102125124, 2102125056
ΦΑΞ: 2105245195

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
ΑΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ

Είδος	Περιγραφή-Κλίμα-Έδαφος	Τρόπος πολλαπλασιασμού	Εποχή φύτευσης-σποράς	Συγκομιδή	Αποδόσεις	Χρήσεις
<p>Βασιλικός (<i>Ocimum basilicum</i>)</p> <p>Οικογένεια: Lamiaceae</p>	<p>Ετήσιο και ποώδες φυτό. Τα φύλλα του είναι ωσειδή, μυτερά, ακέρατα ή οδοντωτά πράσινου χρώματος και τα άνθη μικρά και λευκά ή λευκορόδινα.</p> <p>Ευδοκιμεί τόσο σε θερμές όσο και ψυχρές περιοχές με καταλληλότερες αυτές με εύκρατο κλίμα, ήπιο και βαρύ χειμώνα και δροσερό καλοκαίρι (θερμοκρασία 27°C και φωτοπεριοδικότητα 16-18 ώρες).</p> <p>Καλλιεργείται σε εδάφη μέσης συστάσεως, βαθιά, αρδευόμενα και πλούσια σε οργανική ουσία.</p>	<p>Με σπόρο σε σπορείο νωρίς την άνοιξη ή νωρίτερα σε θερμοκήπιο.</p> <p>Με σπόρο απ' ευθείας στο χωράφι σε όρχους (6-10 σπόροι) ή με μηχανές, αρχές με μέσα Μαρτίου.</p> <p>Ακολουθεί αραιώμα στο χωράφι.</p>	<p>Μεταφυτεύεται στο χωράφι, όταν τα φυτά του σπορείου έχουν ύψος 10εκ., από τα μέσα Απριλίου-μέσα Μαΐου.</p> <p>Η φύτευση γίνεται σε γραμμές που απέχουν 40-50εκ. και 30-40εκ. επί των γραμμών με το χέρι ή με καπνοφυτευτικές μηχανές.</p> <p>Σημαντικές για την καλλιέργεια θεωρούνται η καλή προετοιμασία του χωραφιού, η βασική λίπανση με 30 κιλά φωσφορική αμμωνία, η καταπολέμηση των ζιζανίων με σκαλίσματα ή κατάλληλα προς τούτο ζιζανιοκτόνα και οι αρδεύσεις.</p>	<p>Έχει μεγάλη αναπλαστική ικανότητα και ως εκ τούτου έχουμε πολλές συγκομιδές πάντοτε στο στάδιο της πλήρους ανθήσεως.</p> <p>Μεγαλύτερη συγκέντρωση αιθέρων ελαίων παρατηρείται στα ανθοφόρα στελέχη.</p>	<p>Το αιθέριο έλαιο χρησιμοποιείται στη σαπωνοποιία, αρωματοποιία, κλπ</p> <p>Χρησιμοποιείται επίσης ως σαλατικό (Ιταλία, Αγγλία, κλπ)</p> <p>Το αφέψημα του θεωρείται ως ευστόμαχο, διουρητικό, διεγερτικό, κλπ</p>	<p>Το αιθέριο έλαιο χρησιμοποιείται στη σαπωνοποιία, αρωματοποιία, κλπ</p> <p>Χρησιμοποιείται επίσης ως σαλατικό (Ιταλία, Αγγλία, κλπ)</p> <p>Το αφέψημα του θεωρείται ως ευστόμαχο, διουρητικό, διεγερτικό, κλπ</p>
<p>Γιασεμί (<i>Jasminum officinale</i>)</p> <p>Οικογένεια: Oleaceae</p>	<p>Πολυετής, αναρριχώμενος θάμνος, συνήθως αιθαλής αλλά και φυλλοβόλος. Τα φύλλα του είναι εναλλασσόμενα, απλά ή τρίφυλλα, πτερωτά και τα άνθη είναι συνήθως λευκά και αναδύουν ένα γλυκό και ευχάριστο άρωμα. Ο καρπός του είναι ράγα με δύο λοβούς.</p> <p>Το υπόγειο τμήμα και οι ξυλοποιημένοι βλαστοί αντέχουν σε θερμοκρασίες μέχρι -5°C. Οι τρυφεροί βλαστοί όμως είναι ευαίσθητοι στις χαμηλές θερμοκρασίες. Ως εκ</p>	<p>Με μοσχεύματα, τα οποία φυτεύονται το φθινόπωρο ή αργά την άνοιξη (στην ύπαιθρο) και όλο το χρόνο στα θερμοκήπια.</p> <p>Με καταβολάδες</p> <p>Με εμβολιασμό</p>	<p>Τα έρριζα μοσχεύματα φυτεύονται στο χωράφι το φθινόπωρο ή την άνοιξη.</p> <p>Η φύτευση γίνεται σε γραμμές που απέχουν 1.5-2.0 μ. και επί των γραμμών 1.0-1.5 μ. (φυτά/στρέμμα 500 περίπου).</p> <p>Θεωρείται απαραίτητη η καλή προετοιμασία του αγρού, η βασική λίπανση με 30-40 κιλά φωσφορική αμμωνία και 10 κιλά κάλιο, η καταπολέμηση των</p>	<p>Η συλλογή των ανθέων αρχίζει τον Ιούνιο μέχρι τον Οκτώβριο.</p>	<p>Η πλήρης παραγωγή αρχίζει από τον 3^ο χρόνο.</p> <p>Η στρεμματική απόδοση λουλουδιών φθάνει τα 350 κιλά ή 1 κιλό κονκρέτα (προϊόν εκκύλισης με πτητικό διαλύτη).</p>	<p>Καλλιεργείται για το αιθέριο έλαιο των ανθέων και χρησιμοποιείται στην αρωματοποιία.</p>

	<p>τούτου απαιτείται προσοχή στην επιλογή της περιοχής καλλιέργειας του. Ευδοκίμει σ' όλους τους τύπους εδαφών με εξαίρεση τα αργιλικά βαριά ή αμμώδη.</p>		<p>ζιζανίων (φρέζα ή ζιζανιοκτονία), η άρδευση κάθε 10-15 μέρες και τέλος το κλάδεμα (Μάρτιο).</p>			
<p>Γλυκάνισος (<i>Pimpinella anisum</i>)</p> <p>Οικογένεια: Apiaceae</p>	<p>Ετήσιο και ποώδες φυτό.</p> <p>Αναπτύσσεται σε περιοχές με ηπειρωτικό ή εύκρατο κλίμα όπου το κρύο δεν είναι πολύ έντονο. Προσφέρονται ως εκ τούτου οι πεδινές και πολλές ημιορεινές περιοχές. Ως ξηρική καλλιέργεια, καταλληλότερες θεωρούνται οι περιοχές που έχουν βροχοπτώσεις Μάιο και Ιούνιο.</p> <p>Προτιμώμενα τα εδάφη μέσης σύστασης, γόνιμα και αποστραγγιζόμενα.</p>	<p>Με σπόρο πεταχτά (με το χέρι) ή με μηχανές πρόσφατης παραγωγής (1-2 ετών).</p> <p>Η μηχανική σπορά γίνεται σε γραμμές που απέχουν 45-70εκ., ανάλογα με τη γονιμότητα του χωραφιού.</p>	<p>Κατάλληλη εποχή σποράς ο Μάρτιος-Απρίλιος.</p> <p>Σημαντικές για την καλλιέργεια θεωρούνται η καταπολέμηση των ζιζανίων (σκαλίσματα-ζιζανιοκτονία) και η καλή προετοιμασία του χωραφιού.</p>	<p>Η συγκομιδή γίνεται τον Ιούλιο με το χέρι ή με χορτοκοπτικές μηχανές, ακολουθεί ξήρανση και αλωνισμός.</p>	<p>60-70 κιλά/στρέμμα για ξηρικές καλλιέργειες.</p> <p>100-120 κιλά /στρέμμα σε αρδευόμενες εκτάσεις.</p>	<p>Ο καρπός του χρησιμοποιείται για την παρασκευή ούζου και τσίπουρου.</p> <p>Ως άρτυμα στα τρόφιμα.</p> <p>Το αιθέριο έλαιο χρησιμοποιείται στην ποτοποιία.</p> <p>Θεωρείται διουρητικό, αποχρεμπτικό, σπασμολυτικό, αντιφυσικό, ενώ η περιεχόμενη «ανιθόλη» ενεργοποιεί τους αδένες.</p>
<p>Δάφνη (<i>Laurus nobilis</i>)</p> <p>Οικογένεια: Lauraceae</p>	<p>Αειθαλές μικρό δένδρο ή θάμνος (στενόφυλλη ή πλατύφυλλη). Τα φύλλα είναι εναλλασσόμενα, ακέραια, λοχχοειδή, βαθυπράσινα με μικρό μίσχο και με ελαφρά κυματοειδή μορφή, ενώ ο καρπός είναι δρύπη με σαρκώδες περικάρπιο και μεγάλο σπέρμα.</p> <p>Ως αυτοφυής απαντάται σε διάφορα μέρη της χώρας.</p> <p>Προτιμά δροσερά παραθαλάσσια μέρη και νησιά και ευδοκίμει σε ασβεστολιθικά και καλά αρδευόμενα εδάφη.</p> <p>Το έδαφος μπορεί να είναι</p>	<p>Με σπόρο</p> <p>Με μοσχεύματα</p>	<p>Τα προερχόμενα από το σπορείο μεταφυτεύονται στα 4 πρώτα φύλλα μέχρι να μεγαλώσουν αρκετά και να μεταφυτευθούν στο χωράφι.</p> <p>Σε συστηματική καλλιέργεια οι αποστάσεις φύτευσης, σε ρόμβους, έχουν πλευρές 3-4μ.</p> <p>Είναι αναγκαίες όλες οι καλλιεργητικές φροντίδες (καταπολέμηση ζιζανίων, λίπανση, άρδευση).</p>	<p>Τα φύλλα συλλέγονται Αύγουστο-Σεπτέμβριο με κλάδεμα των κορυφών των βλαστών.</p> <p>Ακολουθεί αποφύλλωση και ξήρανση (φυσική ή τεχνητή).</p> <p>Η επιτρεπόμενη υγρασία είναι ≤13%.</p>	<p>Η αναλογία ξηρών προς χλωρά δαφνόφυλλα είναι 40% περίπου.</p> <p>Σε αιθέριο έλαιο: τα χλωρά 1%, τα ξηρά 2% και οι καρποί 3%.</p>	<p>Χρησιμοποιείται στην μαγειρική ως άρτυμα και στην κονσερβοποιία ψαριών και κρεάτων.</p> <p>Το αιθέριο έλαιο χρησιμοποιείται στην αρωματοποιία, σαπωνοποιία και σε βιομηχανίες τροφίμων.</p> <p>Θεωρείται αντιρρευματικό και διευκολύνει την πέψη.</p>

	φτωχό-πλούσιο και όξινο-αλκαλικό (pH=4.5-8.2).					
Δενδρολίβανο (<i>Rosmarinus officinalis</i>) Οικογένεια: Lamiaceae	<p>Αρωματικός αειθαλής θάμνος, πολύκλαδος και πυκνόφυλλος. Τα φύλλα είναι δερματώδη, μικρά, γραμμοειδή, ενώ τα άνθη βρίσκονται κατά ομάδες και βγαίνουν στις μασχάλες των φύλλων.</p> <p>Ευδοκίμει τόσο σε ήπιο, θερμό όσο και ψυχρό κλίμα, σε πεδινές και ημιορεινές περιοχές, σε όλα σχεδόν τα εδάφη (ποτιστικά-ξηρικά) εκτός από τα βαριά μη στραγγιζόμενα.</p> <p>Με pH=5.5 και μη ασβεστούχα εδάφη αναπτύσσεται κανονικά, ενώ με pH=7 και ασβεστούχα εδάφη ευνοείται περισσότερο.</p>	<p>Κυρίως με μοσχεύματα (τμήματα βλαστών 10εκ. περίπου).</p> <p>Με παραφυάδες</p> <p>Στα ξηρικά χωράφια φυτεύονται σε γραμμές που απέχουν 1m και επί των γραμμών 60-80εκ. Η φύτευση γίνεται με το χέρι ή με καπνοφυτευτικές μηχανές.</p> <p>Απαραίτητη θεωρείται η καλή προετοιμασία του αγρού, η καταπολέμηση των ζιζανίων (σκαλίσματα ή ζιζανιοκτονία) και η άρδευση (3-4 ποτίσματα το καλοκαίρι) όπου υπάρχει νερό.</p>	<p>Καλύτερη εποχή για εγκατάσταση των μοσχευμάτων η άνοιξη.</p> <p>Η οριστική εγκατάσταση τους γίνεται τον Οκτώβριο-Νοέμβριο ή Φεβρουάριο-Μάρτιο.</p>	<p>Συλλέγεται στο στάδιο της πλήρους άνθησης.</p> <p>Καταλληλότερη περίοδος Μάιος-Ιούνιος-Ιούλιος.</p>	<p>Η πλήρης απόδοση αρχίζει από το 3^ο έτος.</p> <p>Η μέση στρεμματική απόδοση κυμαίνεται σε 1500-2000κιλά (κλωρό).</p> <p>Η σχέση ξηρού/κλωρού είναι 35%.</p> <p>Η παραγωγή ξηρών φύλλων ανέρχεται σε 250-350κιλά /στρέμμα.</p>	<p>Τα φύλλα-άνθη χρησιμοποιούνται ως άρτυμα.</p> <p>Είναι άριστο μελισσοτροφικό φυτό.</p> <p>Το αιθέριο έλαιο χρησιμοποιείται στην αρωματοποιία, σαπωνοποιία, φαρμακευτική.</p> <p>Θεωρείται τονωτικό, χωνευτικό, σπασμολυτικό, χολαγωγό, κλπ.</p>
Δίκταμο (<i>Origanum dictamnus</i>) Οικογένεια: Lamiaceae	<p>Είναι πολυετές (4-5 έτη) ενδημικό φυτό που αυτοφύεται και καλλιεργείται στην Κρήτη (Έμπαρρος, Επισκοπή Κρήτης) και αντέχει στην ξηρασία.</p> <p>Έχει μήκος 30-40εκ., τα φύλλα είναι μικρά, παχουλά και καλύπτονται από χνούδι και τα άνθη του έχουν βιολετί χρώμα.</p> <p>Συναντάται σε άγονες και ορεινές περιοχές και σε κλίμα ήπιο-μεσογειακό και όχι σε ανεμόπληκτες περιοχές.</p> <p>Καταλληλότερα</p>	<p>Με σπόρο σε οπορειο</p> <p>Με μοσχεύματα (τμήμα βλαστού 6-8εκ.)</p> <p>Με παραφυάδες (ο καλύτερος τρόπος)</p>	<p>Η φύτευση γίνεται το φθινόπωρο (Οκτώβριο-Νοέμβριο) ή την άνοιξη (Φεβρουάριο-Μάρτιο) σε γραμμές που απέχουν 50-60εκ. και επί των γραμμών 30-40εκ.</p> <p>Θεωρούνται απαραίτητα η καλή προετοιμασία του χωραφιού (βαθύ όργωμα-σβάρνισμα-ισοπέδωση), η καταπολέμηση των ζιζανίων (σκάλισμα-ζιζανιοκτονία) και προσεκτικό πότισμα όπου υπάρχει νερό.</p> <p>Αναγκαία θεωρείται η διετής αγρανάπαυση</p>	<p>Συλλέγεται στο στάδιο της άνθησης (χωριστά οι ανθοφόροι βλαστοί από τα υπόλοιπα μέρη του φυτού).</p> <p>Γίνονται 2-4 συλλογές.</p> <p>Η ξήρανση πραγματοποιείται σε σκιά.</p>	<p>Η στρεμματική απόδοση σε κλωρό βάρος κυμαίνεται σε 400-600 κιλά για όλες τις συγκομιδές (η σχέση ξηρού προς κλωρό 40%).</p> <p>Η απόδοση σε αιθέριο έλαιο κυμαίνεται σε 1.1% ξηράς δρόγης.</p>	<p>Εθεωρείτο στην αρχαιότητα 'πανάκεια'.</p> <p>Χρησιμοποιείται στην ποτοποιία (Vermouth, Martini, Campari) και ως αφέψημα.</p> <p>Θεωρείται αντισηπτικό, αφροδισιακό.</p>

	θεωρούνται τα αμμοαργιλώδη και στραγγιζόμενα εδάφη.		τουλάχιστον.			
Θυμάρι (<i>Thymus vulgaris</i>)	Είναι εξαιρετικά ανθεκτικός πολυετής θάμνος (6-7 έτη) μικρού ύψους (30εκ.) με όρθιους βλαστούς και ευχάριστο άρωμα.	Με σπόρο σε σπορείο (καλύτερη εποχή ο Αύγουστος)	Η μεταφύτευση από τα σπορεία του Αυγούστου γίνεται τον Οκτώβριο-Νοέμβριο. Από σπορεία του φθινοπώρου η μεταφύτευση γίνεται την άνοιξη.	Η καλύτερη φάση συγκομιδής είναι κατά την πλήρη άνθηση του (Ιούνιος).	Η μέση στρεμματική απόδοση κυμαίνεται σε 700-800 κιλά κλωρό κόρτο ή 200 κιλά περίπου σε ξηρή δρόγη.	Χρησιμοποιείται η ξηρή δρόγη και το αιθέριο έλαιο στην βιομηχανία τροφίμων.
Οικογένεια: Lamiaceae	Ευδοκίμει σε θερμές όσο και ψυχρές περιοχές. Αναπτύσσεται σε ξηρικές εκτάσεις ενώ στις ποτιστικές η μεγαλύτερη παραγωγή αποβαίνει σε βάρος της ποιότητας. Ως προς τα εδάφη, δεν έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις, προτιμά όμως τα μέσης συστάσεως, ασβεστούχα χαλικώδη.	Με παραφυάδες Με μοσχεύματα (ο πιο δαπανηρός)	Από παραφυάδες του φθινοπώρου ή της άνοιξης η μεταφύτευση γίνεται αμέσως στο χωράφι. Η καλύτερη εποχή μεταφύτευσης είναι το φθινόπωρο. Γίνεται με το χέρι ή τις καπνοφυτευτικές μηχανές σε γραμμές που απέχουν 50-60εκ. και επί των γραμμών 30-40εκ. Είναι απαραίτητη η λίπανση (Νοέμβριο) με 30 κιλά φωσφορική αμμωνία και η καταπολέμηση των ζιζανίων.	Εφόσον προορίζεται για αιθέριο έλαιο μετά την κοπή προωθείται για απόσταξη. Για ξηρή δρόγη, μετά την ξήρανση αποθηκεύεται.	Με δεύτερη κοπή (Αύγουστος) υπάρχει συμπληρωματική παραγωγή 30%.	Περιέχει 'θυμόλη' με ισχυρές αντισηπτικές ιδιότητες. Επίσης στην αρωματοποιία, ποτοποιία. Αναφέρεται ως αντισηπτικό, αποσμητικό, τονωτικό, χωνευτικό, σπασμολυτικό.
Κάππαρη (<i>Capparis spinosa</i>)	Είναι πολυετής θάμνος με μικρά αγκάθια και βλαστούς που διακλαδίζονται και απλώνονται στο έδαφος και άνθη μεγάλα και λευκά που φύονται μεμονωμένα.	Με σπόρο σε σπορείο (εγκατάσταση τον Φεβρουάριο το 5% φυτρώνει σε 2-3 μήνες)	Η μεταφύτευση γίνεται σε χωράφι καλά οργωμένο και απαλλαγμένο από ζιζάνια.	Τον 3 ^ο χρόνο βρίσκεται στην πλήρη παραγωγή	Γίνονται 9-12 συλλογές και διαχωρισμός των μπουμπουκιών ανάλογα με το μέγεθος.	Χρησιμοποιείται σαν λαχανικό ή άρτυμα.
Οικογένεια: Capparaceae	Στην Ελλάδα αυτοφύεται σε πολλά μέρη (κυρίως νησιά) σε πετρώδεις και βραχώδεις τοποθεσίες.	Με μοσχεύματα διαμέτρου >1.5εκ. (ποσοστό ριζοβολίας 50%)	Οι αποστάσεις των φυτών μεταξύ των γραμμών όσο και επί των γραμμών είναι 2.0-2.5μ. (160-250 φυτά/στρέμμα).	Η καρποφορία διαρκεί από Μάιο-Αύγουστο.		Αναφέρεται ότι οι φλοιοί των ριζών χρησιμοποιούνται εναντίον της υδρωπικίας, αναιμίας, ατονίας, αρθρίτιδας. Τα 'μπουμπουκία' θεωρούνται ως διουρητικά, αντιαρτηριοσκληρωτικά.

			καταπολέμηση των ζιζανίων και των εντόμων, το κλάδεμα και εάν είναι δυνατόν η λελογισμένη λίπανση.			
<p>Κορίανδρος (<i>Coriandrum sativum</i>)</p> <p>Οικογένεια: Apiaceae</p>	<p>Πολυετής πόα.</p> <p>Καλλιεργείται κυρίως για τον καρπό της (σφαιρικός, εύοσμος) και υπάρχουν ποικιλίες τόσο μεγαλόκαρπες όσο και μικρόκαρπες.</p> <p>Αντέχει στο ψύχος όσο και στη ζέση και τη ξηρασία.</p> <p>Καταλληλότερες περιοχές για την καλλιέργεια του θεωρούνται οι πεδινές και ημιορεινές με ελαφρά και γόνιμα εδάφη.</p>	Με σπόρο	<p>Σπέρνεται το φθινόπωρο στο χωράφι (Οκτώβριο-Νοέμβριο) ή την άνοιξη (Μάρτιο) με το χέρι ή με μηχανές σε γραμμές που απέχουν 30-40εκ. μεταξύ τους (απαιτούμενη ποσότητα 2.5-3.5 κιλά με το χέρι ή 1.5-2.0 κιλά με μηχανές).</p> <p>Στις καλλιεργητικές φροντίδες λογίζονται η προετοιμασία του χωραφιού (όργωμα, δισκοσβάρνισμα κλπ) και η καταπολέμηση ζιζανίων (σκαλίσματα ή ζιζανιοκτονία).</p>	<p>Συγκομίζεται τον Ιούνιο (στάδιο ωρίμανσης των καρπών).</p> <p>Η συλλογή γίνεται με το χέρι ή με χορτοκοπτικά.</p> <p>Αποξηραίνονται και εν συνεχεία αλωνίζονται.</p>	<p>Η στρεμματική απόδοση σε καρπό ανέρχεται σε 50-100 κιλά και σε μερικές περιπτώσεις 200 κιλά.</p> <p>Η περιεκτικότητα σε αιθέριο έλαιο κυμαίνεται από 0.4-1.2%.</p>	<p>Χρησιμοποιείται (ο καρπός) ως άρτυμα και στον αρωματισμό ποτών στην βιομηχανία τροφίμων.</p> <p>Το αιθέριο έλαιο στην αρωματοποιία.</p> <p>Θεωρείται κωνευτικό, σπασμολυτικό.</p>

<p>Κρόκος (Crocus sativus)</p> <p>Οικογένεια: Iridaceae</p>	<p>Είναι φυτό από το οποίο παράγεται ένα από τα ακριβότερα μπαχαρικά, το σαφράν, το οποίο προέρχεται από τον ύπερο του άνθους του φυτού.</p> <p>Ευδοκιμεί σε ποικίλες κλιματολογικές συνθήκες και σε διαφορετικά υψόμετρα σε στραγγερά και αμμώδη εδάφη που δεν έχουν πολύ ασβέστιο.</p> <p>Από την άνοιξη μέχρι τον Σεπτέμβριο βρίσκεται σε λήθαργο και αντέχει τόσο σε υψηλές όσο και σε χαμηλές θερμοκρασίες.</p> <p>Οι βροχές της άνοιξης βοηθούν την ανάπτυξη των βολβών και του Αυγούστου-Σεπτεμβρίου την ανθοφορία.</p>	<p>Με βολβούς που αναπαράγονται κάθε χρόνο από τις παλαιότερες φυτείες.</p>	<p>Φυτεύεται κυρίως τον Μάιο-Ιούνιο. Μερικές φορές μπορεί να φυτευτεί Αύγουστο-Σεπτέμβριο.</p> <p>Για κάθε στρέμμα χρειάζονται 200-250 κιλά βολβοί.</p> <p>Φυτεύεται σε γραμμές (αυλακτές) βάθους 15-20εκ. που απέχουν μεταξύ τους 20-25εκ. και επί των γραμμών 10-12εκ.</p> <p>Καλλιεργητικές φροντίδες: προετοιμασία χωραφιού (2 οργώματα) μετά την φύτευση επεμβαίνουμε τον δεύτερο, τρίτο χρόνο για φρεζάρισμα, ισοπέδωση το καλοκαίρι και βασική λίπανση (4-4-4) τον Σεπτέμβριο και επιφανειακό (3-5 μονάδες αζώτου) την άνοιξη και καταπολέμηση των ζιζανίων (σκαλίσματα) από Νοέμβριο-Φεβρουάριο.</p>	<p>Ανθίζει συνήθως τον Οκτώβριο και σε θερμές περιοχές τον Σεπτέμβριο. Διαρκεί περίπου ένα μήνα.</p> <p>Η ποιότητα διασφαλίζεται με την γρήγορη συλλογή των ανθέων τις πρωινές ώρες σε θερμοκρασίες 14-18°C και συννεφιασμένο καιρό.</p>	<p>Η μέση στρεμματική απόδοση κυμαίνεται από 0.7-1.0 κιλό (στίγματα).</p>	<p>Χρησιμοποιούνται τα στίγματα του υπέρου που έχουν χρωστικές, φαρμακευτικές και αρωματικές ιδιότητες.</p> <p>Θεωρείται ως τονωτικό της όρεξης και καταπραϋντικό.</p> <p>Χρησιμοποιείται ως αρτυματικό και για χρωματισμό τροφίμων.</p>
<p>Κύμινο (Cuminum cyminum)</p> <p>Οικογένεια: Apiaceae</p>	<p>Είναι ετήσιο, ποώδες και μικρού μεγέθους φυτό. Τα φύλλα του είναι πολυσιδηή και τα άνθη λευκά ή ρόδινα. Οι αποξηραμένοι καρποί είναι λεπτοί, επιμήκεις, ωσειδείς, καστανοκίτρινοι με βαρύ άρωμα.</p> <p>Ευδοκιμεί σε περιοχές με πολύ ήπιο κλίμα (νότιες και νοτιοδυτικές) με αμμοπηλώδη και καλώς αποστραγγιζόμενα εδάφη</p>	<p>Με σπόρο στα πεταχιά (με το χέρι)</p> <p>Σε γραμμές (με μηχανές).</p>	<p>Την άνοιξη σε γραμμές που απέχουν μεταξύ τους 40-50εκ. σε καλά προετοιμασμένο χωράφι (στο ρώγο).</p> <p>Απαιτούμενη ποσότητα 1.5 κιλά με το χέρι και 0.5-1.0 κιλό με μηχανή σποράς.</p> <p>Καλλιεργητικές φροντίδες: απαραίτητη η πλήρης καταστροφή των ζιζανίων</p>	<p>100-120 ημέρες από την σπορά συνήθως συλλέγεται όταν αρχίζει η ξήρανση των φυτών.</p> <p>Θεριζονται, αφήνονται για ξήρανση και στη συνέχεια αλωνίζονται.</p>	<p>Η παραγωγή σε καρπό ανέρχεται σε 50-100 κιλά/στρέμμα.</p>	<p>Χρησιμοποιείται ως καρύκευμα.</p> <p>Θεωρείται σαν ευστόμαχο, αντιδιαρροϊκό και εναντίον της δυσεντερίας.</p>

	<p>μέσης ή μεγάλης γονιμότητας.</p> <p>Παλαιότερα καλλιεργήθηκε σε περιορισμένη έκταση στη Χίο.</p>		<p>(σκαλίσματα, βοτανίσματα, ζιζανιοκτονία).</p> <p>Τα ποτίσματα τον Ιούνιο, Ιούλιο ευνοούν την καλλιέργεια (3-4 ποτίσματα είναι αρκετά).</p>			
<p>Λεβάντα (<i>Lavandula angustifolia</i>)</p> <p>Οικογένεια: Lamiaceae</p>	<p>Είναι πολυετές φυτό, φρυγανώδες και πολύκλαδο με όρθιους βλαστούς που φύονται από τη βάση Περιλαμβάνονται 30 περίπου είδη.</p> <p>Αναπτύσσεται σε ξηρικές συνθήκες αξιοποιώντας ορεινές και ημιορεινές περιοχές.</p> <p>Οι κατάλληλες εδαφοκλιματικές συνθήκες εξασφαλίζουν την καλή ποιότητα του αιθέριου ελαίου.</p> <p>Προτιμότερες οι περιοχές με βορεινό προσανατολισμό, ηλιοφάνεια και ξηρούς ανέμους με βροχές ει δυνατόν τον Μάιο-Ιούνιο. Αξιοποιεί ακόμη και επικλινείς εκτάσεις.</p> <p>Καταλληλότερα εδάφη θεωρούνται τα ελαφρά χαλικώδη και ασβεστούχα.</p> <p>Καλλιεργείται σε διαφορετικά υψόμετρα όπως: <i>Lavandula spica</i> L 0-600μ., <i>L. hybrida</i> Rev. 400-700 μ., <i>L. vera</i> D.C. 600-1300μ.</p>	<p>Πολλαπλασιάζεται με σπόρο σε σπορείο (εγγενώς), με μοσχεύματα (αγενώς) και παραφυάδες (αγενώς).</p> <p>Τα μοσχεύματα φυτεύονται Αύγουστο-Οκτώβριο ή Μάρτιο-Απρίλιο για να ριζοβολήσουν.</p> <p>Οι παραφυάδες ετοιμάζονται με παράκωμα επιλεγμένων μητρικών φυτών το φθινόπωρο και πάλι την άνοιξη.</p>	<p>Η φύτευση των φυτών που προέκυψαν ανεξαρτήτως τρόπου γίνεται τόσο το φθινόπωρο (Οκτώβριο-Νοέμβριο) όσο και την άνοιξη (Μάρτιο-Απρίλιο) σε γραμμές και αποστάσεις που κυμαίνονται από 1.0x(0.8-1.0)μ. στα μεγάλα υψόμετρα και (1.5-2.0)x(1.0-1.2) μ. για μικρότερα υψόμετρα.</p> <p>Η καταπολέμηση των ζιζανίων (σκαλίσματα, ζιζανιοκτονία) πέρα από την καλή προετοιμασία του χωραφιού, θεωρείται απαραίτητη.</p> <p>Η λίπανση (κοπριά ή χημικά λιπάσματα) έχει δώσει καλά αποτελέσματα.</p>	<p>Η συγκομιδή με καλό και ξηρό καιρό στο στάδιο της άνθησης εξασφαλίζει μεγαλύτερη ποσότητα αιθέριου ελαίου.</p>	<p>Τον 1^ο χρόνο 50 κιλά</p> <p>Τον 2^ο χρόνο 100κιλά</p> <p>Τον 3^ο χρόνο 200κιλά</p> <p>Τον 4^ο χρόνο 300-400κιλά (ανθικά στελέχη)</p>	<p>Χρησιμοποιείται το αιθέριο έλαιο στην αρωματοποιία, σαπωνοποιία.</p> <p>Τα αποξηραμένα ανθικά στελέχη χρησιμοποιούνται σαν αντισκωρικό στις ιαματιοθήκες.</p> <p>Θεωρείται επίσης τονωτικό, αντιασθματικό, αντικαταροϊκό.</p>

<p>Μάραθος (<i>Foeniculum vulgare</i>)</p> <p>Οικογένεια: Apiaceae</p>	<p>Φυτό μονοετές, διετές ή πολυετές.</p> <p>Ευδοκίμει σε όλες τις περιοχές με καταλληλότερες τις περιοχές που έχουν ήπιο μεσογειακό κλίμα και μεσημβρινό προσανατολισμό. Ακατάλληλες οι ορεινές περιοχές με κρύα άνοιξη.</p> <p>Προτιμά εδάφη ασβεστώδη, γόνιμα, πηλώδη ή αμμοαργιλώδη αποστραγγιζόμενα.</p> <p>Συνήθως καλλιεργείται σε ξηρικά χωράφια και σπανίως σε ποτιστικά.</p>	<p>Με σπόρο (ο ετήσιος)</p> <p>Με φυτικά τμήματα βλαστού και ρίζας (ο πολυετής).</p>	<p>Η σπορά γίνεται στο χωράφι το φθινόπωρο (Οκτώβριο-Νοέμβριο) ή την άνοιξη (Μάρτιο-Απρίλιο).</p> <p>Η πρώτη σπορά της άνοιξης αξιοποιεί τις ανοιξιάτικες βροχές με συνέπεια την αύξηση της παραγωγής.</p> <p>Η σπορά γίνεται με το χέρι (πεταχτά) ή με σπαρτική μηχανή σε γραμμές που απέχουν 40-60εκ.</p> <p>Απαιτούμενη ποσότητα σπόρου 0.6-1.2κιλά/στρέμμα.</p> <p>Απαραίτητη είναι η καλή προετοιμασία του χωραφιού (όργωμα, δισκοσβάρνισμα, κλπ) και η καταπολέμηση των ζιζανίων (σκάλισμα, ζιζανιοκτονία).</p>	<p>Η συγκομιδή πραγματοποιείται όταν οι περισσότερες ανθοταξίες έχουν ωριμάσει με καρπούς σκληρούς γκριζοπράσινους (Ιούλιο).</p>	<p>Η μέση στρεμματική απόδοση κυμαίνεται σε 100κιλά για τον ξηρικό και μέχρι 180κιλά για τον ποτιστικό.</p> <p>Η απόδοση σε αιθέριο έλαιο κυμαίνεται από 7-10% με περιεκτικότητα σε ανηθόλη 60%.</p>	
<p>Ματζουράνα (<i>Origanum majorana</i>)</p> <p>Οικογένεια: Lamiaceae</p>	<p>Πολυετές φυτό.</p> <p>Ευδοκίμει σε περιοχές με ήπιο κλίμα μάλλον θερμές (παραθαλάσσιες, νησιωτικές) και σε εδάφη γόνιμα που αποστραγγίζονται.</p> <p>Έχει απαιτήσεις σε νερό (2-3 φορές πότισμα το καλοκαίρι).</p>	<p>Με σπόρο σε σπορεία του φθινοπώρου ή της άνοιξης (6-8m² σπορείου για 1 στρέμμα αγρού).</p> <p>Με παραφυάδες από φυτείες μεγαλύτερες του έτους.</p>	<p>Η μεταφύτευση γίνεται νωρίς την άνοιξη (Μάρτιος-Απρίλιος) από τα φθινοπωρινά σπορεία ή αργά το Μάιο ή το φθινόπωρο (Οκτώβριο-Νοέμβριο) από τα ανοιξιάτικα σπορεία.</p>	<p>Για αιθέριο έλαιο όταν τα φυτά βρίσκονται σε πλήρη άνθηση.</p> <p>Για τα φύλλα μόνο λίγο πριν την άνθηση (Ιούνιο-Αύγουστο).</p>	<p>Η στρεμματική απόδοση σε κλωρό χόρτο κυμαίνεται σε 400-500 κιλά.</p> <p>Σε ξηρά δρόγη η απόδοση είναι 160-250 κιλά.</p>	<p>Η ξηρά δρόγη χρησιμοποιείται ως άρτυμα.</p> <p>Θεωρείται αντισπασμωδικό, αντινευραλγικό, αντικεφαλαλγικό κλπ.</p> <p>Το αιθέριο έλαιο χρησιμοποιείται στην φαρμακοποιία, αρωματοποιία, κλπ.</p>

<p>Μελισσόχορτο (<i>Melissa officinalis</i>)</p> <p>Οικογένεια: Lamiaceae</p>	<p>Είναι πολυειτής πόα που ευδοκίμει σε ψυχρές ή θερμές περιοχές με καταλληλότερες τις ημιορεινές με ήπιο χειμώνα, δροσερό καλοκαίρι και νότιο προσανατολισμό.</p> <p>Κατάλληλα εδάφη τα βαθιά, γόνιμα, προσχωματικά που συγκρατούν λίγη υγρασία.</p>	<p>Με σπόρο σε σπορείο</p> <p>Με παραφυάδες</p> <p>Με μοσχεύματα</p>	<p>Το φθινόπωρο από σπορεία του Αυγούστου. Την άνοιξη από σπορεία του φθινοπώρου. Αργά το Μάιο ή το φθινόπωρο από σπορεία της άνοιξης.</p> <p>Η φύτευση γίνεται σε γραμμές που απέχουν 60-70εκ. και επί των γραμμών 40-50εκ.</p> <p>Καλλιεργητικές φροντίδες: λίπανση, καταστροφή ζιζανίων, άρδευση.</p>	<p>Τον 1^ο χρόνο από την φύτευση η συγκομιδή τον Ιούλιο-Αύγουστο. Τα επόμενα χρόνια δύο συγκομιδές Ιούνιο και Αύγουστο.</p>	<p>1500-2000 κιλά/στρέμμα σε χλωρό και 300-400 κιλά σε ξηρό χόρτο.</p>	<p>Το αφέψημα του θεωρείται τονωτικό, αντισπασμωδικό, ευστόμαχο, εναντίον ιλίγγων και χρόνιων καταρροών.</p> <p>Το αιθέριο έλαιο χρησιμοποιείται στην αρωματοποιία, φαρμακοποιία, ποτοποιία (παρασκευή ηδύποτων).</p>
<p>Μέντα (<i>Menta spicata</i>)</p> <p>Οικογένεια: Lamiaceae</p>	<p>Είναι ποώδες, πολυετές φυτό.</p> <p>Καλλιεργείται τόσο σε θερμές όσο και σε ψυχρές περιοχές, με καταλληλότερες αυτές που έχουν εύκρατο κλίμα και δροσερό καλοκαίρι.</p> <p>Κατάλληλα εδάφη τα μέσης συστάσεως, πλούσια, βαθιά, αποστραγγιζόμενα καλά και αρδευόμενα και όχι όξινα (pH=6-7.5).</p>	<p>Με ριζώματα που παίρνουμε από παλαιότερες φυτείες (1 στρέμμα παλαιάς φυτείας αποδίδει ριζώματα για 5-7 στρέμματα).</p> <p>Με μοσχεύματα (Μάιο) τα οποία ριζοβολούν εντός 4 εβδομάδων.</p>	<p>Καλύτερη εποχή μέσα Νοεμβρίου.</p> <p>Η φύτευση γίνεται με ειδικές φυτευτικές μηχανές.</p> <p>Χρειάζονται 150-200 κιλά ριζώματα/στρέμμα.</p> <p>Καλλιεργητικές φροντίδες: λίπανση (5-6N, 7-9P, 10-15K), καταπολέμηση ζιζανίων (σκαλίσματα, βοτανίσματα, ζιζανιοκτονία) και συχνά ποτίσματα ανάλογα με τη σύσταση του εδάφους.</p>	<p>Για αιθέριο έλαιο συγκομίζεται στην πλήρη άνθηση (Ιούλιο) και δεύτερη κοπή τον Σεπτέμβριο για ξηρή δρόγη μόνο.</p> <p>Όταν προορίζεται για ξηρή δρόγη συγκομίζεται πριν την άνθηση σε τρία χέρια (Ιούνιο, Ιούλιο, Αύγουστο).</p>	<p>Οι αποδόσεις για αιθέριο έλαιο φθάνουν τα 1500-2000 κιλά χλωρό χόρτο.</p> <p>Για ξηρή δρόγη 250-300 κιλά</p> <p>Η ποσότητα αιθέριου ελαίου ανέρχεται σε 6-7 κιλά/στρέμμα</p>	<p>Ως αφέψημα θεωρείται ευστόμαχο, αντισπασμωδικό.</p> <p>Το αιθέριο έλαιο στην αρωματοποιία, σαπωνοποιία, ποτοποιία, καραμελοποιία, κλπ.</p>

<p>Ρίγανη</p> <p>Οικογένεια: Lamiaceae</p>	<p>Φυτό πολυετές με γνωστότερα 7 είδη της Ελληνικής κλωρίδας (<i>Origanum heracleoticum</i>, <i>O. vulgare</i>, <i>O. mara</i>, <i>O. onites</i>, <i>O. dubium</i>, <i>O. majorana</i>, <i>O. dictamnus</i>). Όλα αναπτύσσονται σε ποικίλες κλιματικές συνθήκες.</p> <p>Καταλληλότερες περιοχές οι ασβεστολιθικές, ημιορεινές, με δροσερό καλοκαίρι.</p> <p>Σε καλλιέργειες ρίγανης επιβάλλεται εξόντωση πολυετών ζιζανίων.</p>	<p>Με σπόρο σε σπορεία</p> <p>Με μοσχεύματα</p> <p>Με παραφυάδες</p>	<p>Εγκατάσταση σπορειών αρχές Αυγούστου, μεταφύτευση Οκτώβριο-Νοέμβριο.</p> <p>Εγκατάσταση σπορειών Οκτώβριο-Νοέμβριο, μεταφύτευση την άνοιξη.</p> <p>Εγκατάσταση σπορειών Φεβρουάριο-Μάρτιο, μεταφύτευση Μάιο ή το φθινόπωρο.</p> <p>Η φύτευση γίνεται σε γραμμές που απέχουν 50-60εκ. και 30-40εκ. επί των γραμμών.</p> <p>Καλλιεργητικές φροντίδες: βαθύ καλοκαιρινό όργωμα, ελαφρότερο και δισκοσβάρνισμα πριν τη μεταφύτευση. Λίπανση 30-40 κιλά/στρέμμα φωσφορικής αμμωνίας. Απαραίτητη η καταπολέμηση ζιζανίων. Σε περιπτώσεις που υπάρχει νερό 1-2 ποτίσματα το καλοκαίρι.</p>	<p>Η συγκομιδή γίνεται κατά την εποχή ανθίσεως η οποία ποικίλει ανάλογα με το κλίμα και το υψόμετρο.</p>	<p>Χοντροτριμμένο προϊόν (ξηρή δρόγη) 80-100 κιλά/στρέμμα τον 2^ο χρόνο και 140-170 κιλά/στρέμμα τον 3^ο χρόνο.</p> <p>Η ξήρανση υπό σκιά εξασφαλίζει ποιοτικότερο προϊόν.</p> <p>Για εξαγωγή ριγανέλαιου οι αποδόσεις σε ξηρό χόρτο είναι 350-380 κιλά ριγανέλαιο το στρέμμα.</p>	<p>Η ξηρή δρόγη ως άρτυμα θεωρείται τονωτική, ευστόμαχη, διουρητική, αποχρεμπτική κλπ.</p> <p>Το αιθέριο έλαιο χρησιμοποιείται στην αρωματοποιία, φαρμακοποιία και για την καταπολέμηση ασθενειών φυτών και ζώων.</p>
<p>Σάλβια σκλάρα</p> <p>(<i>Salvia sclarea</i>)</p> <p>Οικογένεια: Lamiaceae</p>	<p>Πολυετής πόα.</p> <p>Ευδοκίμει σε ξηρικές περιοχές με ηλιοφάνεια και υψόμετρο >300μ.</p> <p>Κατάλληλα εδάφη τα μέσης συστάσεως, ασβεστούχα, στραγγερά.</p> <p>Μπορεί να αξιοποιήσει φτωχές, ορεινές-ημιορεινές εκτάσεις.</p>	<p>Με σπόρο σε σπορεία και μεταφύτευση στους αγρούς.</p> <p>Με παραφυάδες από φυτά μεγαλύτερα του έτους</p> <p>Με μοσχεύματα</p>	<p>Η σπορά γίνεται Οκτώβριο-Νοέμβριο ή Φεβρουάριο-Μάρτιο.</p> <p>Η φύτευση γίνεται σε γραμμές που απέχουν 60-80εκ. και επί των γραμμών 50-60εκ. με καπνοφυτευτικές μηχανές.</p> <p>Καλλιεργητικές φροντίδες: προετοιμασία του αγρού (δύο οργώματα και ένα δισκοσβάρνισμα),</p>	<p>Η μεγαλύτερη περιεκτικότητα σε αιθέριο έλαιο περιέχεται στους ανθοφόρους βλαστούς.</p> <p>Η συλλογή περιορίζεται μόνο σ' αυτούς όταν βρίσκονται στο στάδιο της πλήρους άνθησης (Ιούνιο).</p> <p>Στις θερμότερες περιοχές ξανανθίζει</p>	<p>Τον 2^ο χρόνο οι αποδόσεις φθάνουν το μέγιστο και συνεχίζεται μέχρι τον 5^ο χρόνο.</p> <p>Η μέση ποσότητα αιθέριου ελαίου ανέρχεται σε 0.1-0.15% σε κλωρούς ανθοφόρους βλαστούς.</p>	<p>Για το αιθέριο έλαιο που χρησιμοποιείται στην αρωματοποιία και σαν σταθεροποιητής άλλων αρωμάτων.</p>

			καταπολέμηση ζιζανίων (με σκαλίσματα ή ζιζανιοκτόνα), 20-30 κιλά φωσφορικής αμμωνίας Νοέμβριο-Δεκέμβριο.	τον Σεπτέμβριο-Οκτώβριο.		
<p>Σπάρτο (<i>Spartium junceum</i>)</p> <p>Οικογένεια: Fabaceae</p>	<p>Πολυετής θάμνος ύψους 2-4 μ.</p> <p>Αναπτύσσεται σ' όλες τις κλιματολογικές συνθήκες.</p> <p>Καταλληλότερες οι περιοχές με ήπιο κλίμα και υπόμετρο μικρότερο των 500 μ., με εδάφη κατά το μάλλον ασβεστούχα (pH=7-8).</p>	<p>Με σπόρο σε σπορείο απ' όπου τα νεαρά φυτά μεταφυτεύονται σε πλαστικές σακούλες μέχρι να μεγαλώσουν.</p> <p>Με παραφυάδες φροντίζοντας να έχουν πολλές ρίζες.</p> <p>Μεταφυτεύονται στην οριστική θέση στο χωράφι.</p>	<p>Καταλληλότερη εποχή εγκατάστασης στο χωράφι από φθινόπωρο (Νοέμβριος) μέχρι την άνοιξη (Μάρτιο).</p> <p>Η φύτευση σε λάκκους βάθους 30εκ. σε γραμμές που απέχουν 1.2-1.5μ. και επί των γραμμών 1.0-1.2μ.</p> <p>Καλλιεργητικές φροντίδες: όλες οι καλλιεργητικές εργασίες που απαιτούνται (προετοιμασία αγρών, καταπολέμηση ζιζανίων, λίπανση, άρδευση όπου υπάρχει νερό).</p>	<p>Τα προϊόντα που αξιοποιούνται από το σπάρτο είναι τα άνθη για την παραγωγή αιθέριου ελαίου με την μορφή κονκρέτας (με διαλυτή πετρελαϊκό αιθέρα).</p> <p>Σαν κλωστικό (βλαστοί) το χρησιμοποιούσαν παλαιότερα για την κατασκευή χονδρών σχοινιών, τσουβαλιών κλπ).</p> <p>Τα άνθη συλλέγονται κάθε μέρα πρωινές ώρες πριν ανοίξουν τελείως.</p>	<p>Για την παραγωγή ενός κιλού κονκρέτας χρειάζονται 1200 κιλά περίπου ανθέων.</p>	<p>Για το αιθέριο έλαιο χρησιμοποιείται στην αρωματοποιία.</p> <p>Παλαιότερα οι βλαστοί για την παραγωγή ινών φτιάχνοντας τρίκες ή τσουβάλια.</p> <p>Μελισσοτροφικό φυτό</p> <p>Θεωρείται ως διουρητικό, καθαρτικό, εμμηναγωγό, κατά της λευκωματουρίας και του ζαχαρώδη διαβήτη.</p>

<p>Τριανταφυλλιά</p> <p>Οικογένεια: Rosaceae</p>	<p>Πολυετής θάμνος (30 και πλέον έτη) ύψους 1.5μ. περίπου.</p> <p>Μπορεί να καλλιεργηθεί σ' όλες σχεδόν τις περιοχές της χώρας.</p> <p>Καταλληλότερες οι ημιορεινές, δροσερές με υψόμετρο 250-500μ. με θερμοκρασίες όχι πολύ κάτω του μηδενός.</p> <p>Εδάφη μέσης συστάσεως, αμμοαργιλώδη, πλούσια σε οργανική ουσία, βαθιά καλά αποστραγγιζόμενα.</p>	<p>Με μοσχεύματα</p> <p>Με παραφυάδες</p> <p>Με καταβολάδες</p> <p>Με εμβολιασμό (ενοφθαλμισμό)</p>	<p>Η φύτευση γίνεται Νοέμβριο-δεκέμβριο ή Φεβρουάριο-Μάρτιο ανάλογα με τις κλιματικές συνθήκες των περιοχών (ψυχρές-θερμές).</p> <p>Η φύτευση γίνεται σε γραμμές που απέχουν 1.5-1.8μ. και επί των γραμμών 1.2-1.4μ. σε λάκκους βάθους 30-40εκ.</p> <p>Στην περίπτωση άρριζων μοσχευμάτων οι αποστάσεις φύτευσης επί των γραμμών 0.5μ. και 3-4 μοσχεύματα σε κάθε λάκκο.</p> <p>Καλλιεργητικές φροντίδες: προετοιμασία χωραφιού (βαθύ όργωμα, ένα ελαφρύτερο και δισκοσβάρνισμα), καταπολέμηση ζιζανίων (σκάλισμα, φρεζάρισμα, ζιζανιοκτονία), κλάδεμα (αφαίρεση αποξηραμένων βλαστών, γηρασμένων καχεκτικών, μέρος των λαίμαργων και τις κορυφές των διατηρούμενων βλαστών), λίπανση (κάθε χρόνο 5 μονάδες N, P και 3 μονάδες K), άρδευση (σε αρδευόμενες περιοχές κανονικά ποτίσματα).</p>	<p>Η συλλογή πραγματοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της ανθοφορίας τμηματικά για 25-30 ημέρες με έναρξη τέλη Απριλίου στις θερμές περιοχές και τέλη Μαΐου για τις ψυχρότερες.</p>	<p>Μέση απόδοση 500 κιλιά άνθη σε τριανταφυλλιές 3 ετών.</p>	<p>Για την παραγωγή ροδέλαιου από τα άνθη των ποικιλιών <i>Rosa damascene</i>, Mill και <i>Rosa centifolia</i> L.</p> <p>Τα πέταλα χρησιμοποιούνται επίσης για την παρασκευή ροδοχάχαρης ως καθαρτικό.</p>
---	--	---	--	--	--	--

<p>Τσάι του βουνού</p> <p>Οικογένεια: Lamiaceae</p>	<p>Είναι πολυειτής πόα.</p> <p>Αυτοφύεται στην Ελλάδα σε υψόμετρο >1000μ. και ασβεστολιθικές εκτάσεις.</p> <p>Λέγεται και σιδηρίτης. Τα είδη που παρουσιάζουν ενδιαφέρον είναι: <i>Sideritis athoa</i> (βλάχικο), <i>S. clandestine</i> (Ταυγέτου), <i>S. scardica</i> (Ολύμπου), <i>S. raeseri</i> (Παρνασσού), <i>S. syriaca</i> (Κρήτης), <i>S. euboica</i> (Ευβοίας)</p>	<p>Με σπόρο σε σπορείο</p> <p>Με παραφυάδες</p>	<p>Καλύτερη εποχή φύτευσης Οκτώβριος-Νοέμβριος με το χέρι ή φυτευτικές μηχανές σε γραμμές. Οι αποστάσεις των γραμμών 50-60εκ. και επί των γραμμών 40εκ. Αριθμός φυτών/στρέμμα 4000-5000.</p> <p>Καλλιεργητικές φροντίδες: προετοιμασία του χωραφιού (όργωμα, δικοσβάρνισμα ή και ισοπέδωση όπου είναι δυνατόν), καταπολέμηση ζιζανίων (σκάλισμα, ζιζανιοκτονία), λίπανση (προσεκτική και σε μικρές δόσεις 20κιλά/στρέμμα φωσφορική αμμωνία).</p>	<p>Η συγκομιδή γίνεται Ιούλιο ή και αργότερα ανάλογα με το υψόμετρο και στη φάση της πλήρους άνθησης.</p>	<p>Η μέση παραγωγή κυμαίνεται στα 100-150 κιλά ξηρού προϊόντος.</p> <p>Επιθυμητό το ανοικτό πράσινο χρώμα (καλή ποιότητα).</p>	<p>Χρησιμοποιείται ως αφέψημα και παρουσιάζει αντιφλεγμονώδη, αντιθρομβωτική, σπασμολυτική, ηρεμιστική και αντιοξειδωτική δράση.</p>
<p>Ύσσωπος (<i>Hyssopus officinalis</i>)</p> <p>Οικογένεια: Lamiaceae</p>	<p>Πολυετές φυτό.</p> <p>Αναπτύσσεται σε λοφώδεις, ασβεστολιθικές και σχετικά δροσερές περιοχές.</p> <p>Κατάλληλα τα εδάφη μέσης συστάσεως (pH=5.0-7.5) έως γόνιμα, στραγγερά.</p>	<p>Κυρίως με σπόρο σε σπορεία</p> <p>Με παραφυάδες</p> <p>Σπανίως με μοσχεύματα</p>	<p>Από σπορεία του Αυγούστου τον Νοέμβριο, από σπορεία Φεβρουαρίου –αρχές Μαρτίου και τέλος από σπορεία Απριλίου-αρχές Μαΐου όταν τα φυτά έχουν ύψος 8-10εκ. με καπνοφυτευτικές μηχανές σε γραμμές που απέχουν 60-80εκ. και επί των γραμμών 40-50εκ.</p> <p>Σπουδαιότερες καλλιεργητικές φροντίδες είναι η καταστροφή ζιζανίων και λίπανση 30 κιλά περίπου φωσφορική αμμωνία. Η λίπανση το Νοέμβριο.</p>	<p>Στο στάδιο της πλήρους ανθήσεως (Ιούνιο-Ιούλιο).</p> <p>Προτιμότερη η ξήρανση σε υπόστεγα και διαχωρισμός φύλλων και ανθέων από τους βλαστούς. Η πλήρης παραγωγή τον 2^ο χρόνο.</p>	<p>Τον 1^ο χρόνο φύτευσης 20-25 κιλά, τον 2^ο χρόνο φθάνει στην πλήρη παραγωγή 300 κιλά περίπου.</p>	<p>Το αιθέριο λάδι (0.8% της ξηράς δρόγης) χρησιμοποιείται στην αρωματοποιία, ποτοποιία.</p>

<p>Φασκόμηλο</p> <p>Οικογένεια: Lamiaceae</p>	<p>Πολυετές φυτό (12-15 χρόνια).</p> <p>Ευδοκίμει τόσο σε ψυχρές, όσο και σε θερμές περιοχές και σε υψόμετρα από 0-1500μ.</p> <p>Εδάφη μέσης σύστασης, ασβεστούχα, αποστραγγιζόμενα και pH=6.2-6.4.</p> <p>Τα κυριότερα είδη είναι: <i>Salvia pomifera</i> L. (ελελίφασκος ο μηλοφόρος), <i>S. gradiflora</i> L. (ελελ. ο μεγανθής), <i>S. triloba</i> L. (ελελ. ο τρίλοβος), <i>S. officinallis</i> L. (ελελ. ο φαρμακευτικός).</p>	<p>Με σπόρο σε σπορείο (αρχές Αυγούστου η καλύτερη εποχή). Σπορεία εγκαθίστανται και τον Οκτώβριο ή Μάρτιο.</p> <p>Με σπόρο απ' ευθείας στο χωράφι (με το χέρι ή με σπαρτικές μηχανές).</p> <p>Με παραφυάδες (από παλιές φυτείες).</p> <p>Με μοσχεύματα (ριζοβολούν σε 70-75 ημέρες).</p>	<p>Καλύτερη εποχή μεταφύτευσης στο χωράφι το φθινόπωρο (Οκτώβριος-Νοέμβριος) ή νωρίς την άνοιξη (Φεβρουάριο-Μάρτιο) σε γραμμές με καπνοφυτευτικές μηχανές που απέχουν 70-80εκ. και επί των γραμμών 40-50εκ.</p> <p>Απαραίτητη καλλιεργητική φροντίδα στις φυτείες είναι η καταπολέμηση των ζιζανίων (σκαλίσματα, ζιζανιοκτονία).</p>	<p>Το αυτοφυές Μάιο, Ιούνιο μέχρι Σεπτέμβριο.</p> <p>Προτιμότερο το στάδιο της πλήρους ανθίσεως που ποικίλει ανάλογα με την περιοχή (παραθαλάσσια ή ορεινή).</p> <p>Το καλλιεργούμενο τον 1^ο χρόνο συγκομίζεται άπαξ τα επόμενα χρόνια 2-3 φορές.</p>		<p>Θεωρείται τονωτικό, διεγερτικό του νευρικού συστήματος, ευστόμαχο, διουρητικό, αντιβηχικό κλπ.</p> <p>Χρησιμοποιείται ως αρωματικό σε διάφορα τρόφιμα (κονσέρβες, σάλτσες, κλπ) και στην φαρμακευτική.</p>
<p>Χαμομήλι</p> <p>Οικογένεια: Asteraceae</p>	<p>Είναι ποώδες, μονοετές φυτό και αυτοφύεται σ' όλα σχεδόν τα μέρη της Ελλάδας. Η γνωστότερη ποικιλία χαμομηλιού είναι η <i>Chamomilla recutita</i>.</p> <p>Παλαιότερες προσπάθειες καλλιέργειας δεν ευδοκίμησαν.</p> <p>Προσαρμόζεται περισσότερο σε πεδινές περιοχές με εύκρατο κλίμα. Αν και φυτό ξηρικό είναι επιθυμητή η εδαφική υγρασία που ευνοεί την ανάπτυξη του.</p> <p>Κατάλληλα εδάφη τα αμμοαργιλώδη με αρκετή οργανική ουσία.</p> <p>Σε σκιερά μέρη αυξάνεται η περιεκτικότητά σε χαμαζουλένιο.</p>	<p>Με σπόρο που σπέρνεται στο χωράφι στα πεταχτά ή με μηχανές.</p> <p>Απαιτούμενη ποσότητα 1-2 κιλά/στρέμμα</p> <p>Για να φυτρώσει ο σπόρος απαιτείται καλό όργωμα και ψιλοχωμάτισμα καθώς και κυλίνδρισμα μετά την σπορά.</p>	<p>Κατάλληλη εποχή σποράς το φθινόπωρο (Οκτώβριος-Νοέμβριος). Σπορά την άνοιξη καταλήγει σε μικρότερη παραγωγή.</p> <p>Απαιτούμενη ποσότητα σπόρου 1-2 κιλά/στρέμμα η οποία ανακατεύεται με τριπλάσια ποσότητα ποταμίσιας άμμου.</p> <p>Συμβάλλει στην καλύτερη ανάπτυξη ένα τουλάχιστον βοτάνισμα το Φεβρουάριο ή Μάρτιο ή τη χρήση κατάλληλου ζιζανιοκτόνου.</p>	<p>Συγκομίζεται όταν βρίσκεται στο στάδιο της άνθισης, σε αντίθετη περίπτωση υποβαθμίζεται η ποιότητα.</p> <p>Στις συστηματικές καλλιέργειες η συγκομιδή γίνεται τον Μάιο.</p>	<p>Η μέση στρεμματική απόδοση ανέρχεται σε 300 κιλά κλωρών ταξιδιανθίων (συλλογή με ειδικές τσουγκράνες) ή 600-700 κιλά με χορτοκοπτικό γιατί συγκομίζονται τμήματα βλαστών.</p> <p>Σχέση ξηρού προϊόντος προς κλωρό 20-25%.</p>	<p>Θεωρείται από τα καλύτερα ευστόμαχα και αντιφλογιστικά αφεψήματα.</p> <p>Γνωστό από την αρχαιότητα για τις φαρμακευτικές ιδιότητες του (αντιπυρετικό, αντινευρολογικό, κλπ)</p>